

عنوان	نقش توسعه بخش کشاورزی در فرآیند اقتصاد مقاومتی
سخنران	دکتر محمدحسین کریم (عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی) دکتر مرتضی عزتی (عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس)
اعضای پنل	آقایان دکتر حسین امیری، دکتر محمد صیادی و دکتر مهدی قائمی
تاریخ برگزاری: ۱۳۹۷/۱۲/۰۶	

ارائه نخست: نقش توسعه بخش کشاورزی در فرآیند اقتصاد مقاومتی (دکتر محمدحسین کریم)

در ابتدا به تفاوت دو اقتصاد مقاومتی و ریاضتی پرداخته می شود؛

اقتصاد مقاومتی: اقتصادی است که در آن از تمام منابع و نهاده‌ها استفاده کامل نشده باشد و همچنان ظرفیت استفاده از منابع موجود باشد.

اقتصاد ریاضتی: اقتصادی است که در آن از همه منابع تولید استفاده شده و از مردم برای مخارج، منابع می‌گیرند. ما به دنبال برنامه‌ریزی برای هدایت توسعه پایدار برگشت ناپذیر رو به جلو هستیم که به آن اقتصاد حفاظتی گفته می‌شود.

اهداف بشر معمولاً شامل دو انگیزه عمده می‌شود: امنیت غذایی و سلامت و مراقبت‌های پزشکی.

انسان در برخوردها معمولاً ۴ نوع رفتار دارد: انعکاسی، تحلیلی، بدون مطالعه و دانش و با مطالعه و دانش

چیزی که جوامع مختلف امروزی به دنبال آن هستند توسعه پیشرو می‌باشد. در این توسعه از روش‌های اقتصادی تشریحی و اقتصاد تدبیری (سیاسی) که اقتصاد تشویق‌ها و تنبیهات است، استفاده می‌کنند. اما متأسفانه اقتصاد تدبیری به درستی در ایران مورد استفاده قرار نمی‌گیرد.

اگر منابع اقتصادی و تولیدی یک کشور به صورت بین نسلی استفاده شود به آن توسعه پایدار گفته می‌شود و در صورتی که این منابع فقط برای یک نسل استفاده شوند آن اقتصاد پایدار نخواهد بود و تاب آوری اقتصادی نخواهیم داشت.

خلاصه سیاست‌های کلی کشاورزی:

توسعه پایدار کشاورزی با حفاظت از منابع طبیعی، تامین امنیت غذایی با تکیه بر تولید از منابع داخلی، اصلاح ساختار و نظام بهره‌برداری بخش کشاورزی، نوسازی نظام تولید کشاورزی بر مبنای دانش نوین و بومی، ارتقاء بهره‌وری از آب در تولید محصولات کشاورزی، گسترش زیرساخت‌ها و ایجاد انگیزه جذب و توسعه سرمایه، تخصیص یارانه هدفمند به بخش کشاورزی، ارتقاء سطح درآمد و زندگی روستاییان، کشاورزان و عشایر، امکان پذیر است.

شایان ذکر است که ۲۴ بند برای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی انتخاب گردید که بنا به دلایل ذیل اجرا نگردید:

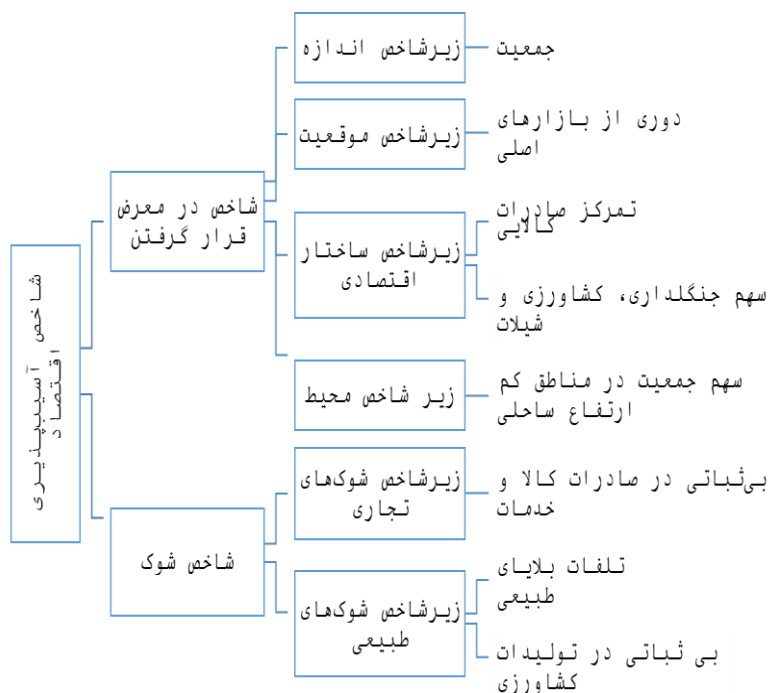

حجم بالای فعالیت‌های خارج از توان ستاد، عدم تبدیل پروژه‌های معمولی به پروژه‌های خاص و عدم استفاده از سیاست‌های تشویقی و تنبیهی.

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی عبارت است از: عدالت اجتماعی، رشد اقتصادی، کاهش آسیب‌پذیری از مخاطرات جهانی و تقویت فرهنگ جهاد در اقتصاد.

هر قدر کشش یک اقتصاد و جنبه‌های حفاظتی و انعطاف‌پذیری آن بیشتر باشد، تاب‌آوری آن نیز بیشتر خواهد بود. در ایران علی‌رغم وجود مشکلات زیاد و نرخ رشد کم امنیت غذایی نسبتاً خوبی وجود دارد.

شاخص آسیب‌پذیری اقتصادی - سازمان ملل:

عمده مشکلات و آسیب‌پذیری‌های اقتصاد کشور: تحریم‌های خارجی، وابستگی بیش از حد اقتصاد به نفت، سیاست‌های پولی و مالی نامناسب بانکی، فضای نامناسب کسب و کار با وجود یارانه، اختلاف سلیقه و عدم تعامل در برنامه و عمل، می‌باشد.

به طور کلی دارایی و ثروت بانک‌ها نباید بیشتر از تولید ناخالص ملی یک کشور باشد اما متأسفانه در ایران عکس این موضوع اتفاق می‌افتد. اگر بتوانیم صنعت کشاورزی را که سودآور و عامل اشتغال است رشد دهیم، می‌توانیم گامی بزرگ در جهت اقتصاد کشور برداریم.

به طور کلی توسعه بخش کشاورزی می‌تواند در افزایش تولیدات، افزایش درآمد ملی و تاب‌آوری اقتصادی موثر باشد.

ارائه دوم: مقاومت بخش کشاورزی در برابر تحریم‌های اقتصادی ایران (دکتر مرتضی عزتی)

بخش کشاورزی در ایران در سال‌های اخیر نسبت به سایر بخش‌ها در برابر تحریم‌ها آسیب کمتری دیده است. اما مشکل اصلی این نیست که آیا این بخش آسیب دیده است یا نه، مسئله اصلی این است که اساس ساختارها و سیاست‌های کلی کشور علت مهمتری برای آسیب‌های وارد شده به اقتصاد است. این موارد مشکلات اساسی را بوجود آورده است و حتی می‌توان گفت خود این مسایل موجب تحریم شده‌اند.

هدف تحریم کنندگان تضعیف اقتصاد کشور است. با توجه به بررسی‌های انجام شده درباره آثار تحریم آمریکا بر رشد اقتصاد کشور، درمی‌یابیم که از میان تحریم‌های پیش از هسته‌ای، تحریم سال ۱۹۷۸ تأثیر چشم‌گیری بر اقتصاد ایران داشته است. سال‌های ۲۰۱۰ به بعد، تحریم‌های هسته‌ای تأثیر بیشتری بر اقتصاد کشور گذاشت. بیشتر تحریم‌ها اثر منفی روی رشد اقتصادی کشور داشته است.

همچنین می‌توان گفت که تحریم روی قیمت کالاهای وارداتی اثر افزایش دهنده داشته و این اثر نسبت به اثر بر رشد تولید ملی، بیشتر بوده است. ولی نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد که تحریم‌ها روی بخش کشاورزی تأثیر منفی نداشته و تولیدات کشاورزی با تحریم رابطه مثبت داشته است. می‌توان نتیجه گرفت که با تقویت تحریم‌ها، تولیدات کشاورزی تضعیف نمی‌شوند و حتی ممکن است که تقویت هم بشوند. در زمان تحریم‌ها بخش کشاورزی نسبت به بخش‌های صنعت و خدمات آسیب کمتری دیده است.

به غیر از سال ۱۳۸۸ که به علت سرمازدگی شدید رشد بخش کشاورزی ایران منفی بوده است، سال‌های دیگر پایداری نسبی خوبی در رشد بخش کشاورزی داشته‌ایم که شاید علت این رشد نیاز کمتر این بخش به واردات بوده باشد. یک علت دیگر هم این است که بخش عمده محصولات کشاورزی مشمول تحریم‌ها نبوده و نیستند.

اگر بخواهیم سیاست‌هایی را در جهت کاهش اثرات منفی تحریم ارایه کنیم، باید در راستای حمایت از بخش صنعت به ویژه صنایع مرتبط با خارج داشته باشیم. همچنین اگر بخواهیم سیاست‌هایی در جهت تقویت تولید داشته باشیم، می‌توانیم به بخش کشاورزی بپردازیم.